

לקוטי אמרים

□

פרק ו והנה זה לעומת זה עשה אלהים כי כמו שנפש האלהית כלולה מעשר ספירות קדושות ומתלכשת בשלשה לבושים קדושים כך הנפש דסטרא אחרא מקליפות נוגה המלובשת בדם האדם כלולה מעשר כתרין דמסאבותא שהן שבע מדות רעות הבאות מארבעה יסודות רעים הנ"ל ושכל המולידן הנחלק לשלש שהן חכמה בינה ודעת מקור המדות כי המדות הן לפי ערך השכל כי הקטן חושק ואוהב דברים קמנים פחותי הערך לפי ששכלו קטן וקצר להשיג דברים יקרים יותר מהם. וכן מתכעס ומתקצף מדברים קמנים וכן בהתפארות ושאר מדות ועשר בחי' אלו הטמאות כשאדם מחשב בהן או מדבר או עושה הרי מחשבתו שבמוחו ודבורו שבפיו 20 וכה המעשיי שבידיו ושאר איבריו נקראים לבושי מסאבו לעשר בחי' אלו הטמאות שמתלכשות בהן בשעת מעשה או דבור או מחשבה. והן הם כל המעשים אשר נעשים תחת השמש אשר הכל הבל ורעות רוח וכמ"ש בזהר בשלח שהן תבירו דרוחא כו' וכן כל הדבורים וכל המחשבות אשר לא לה' המה ולרצונו ולעבודתו שזהו פי' לשון סטרא אחרא פי' צד אחר שאינו צד הקדושה וצד הקדושה אינו אלא השראה והמשכה מקדושתו של הקב"ה ואין הקב"ה שורה אלא על דבר שבטל אצלו יתב' בין בפועל ממש כמלאכים עליונים בין בכח ככל איש ישראל למטה שבכחו להיות בטל ממש לגבי הקב"ה במסירת נפשו על קדושת ה'. ולכן אמרו רז"ל שאפי' אחד שיושב ועוסק בתורה שכינה שרויה כו' וכל בי עשרה שכינתא שריא לעולם אבל כל מה שאינו בטל אצלו ית' אלא הוא דבר נפרד בפני עצמו אינו מקבל חיות

זה לעומת עשה (קהלת ז' יד'). כתרין דמסאבותא (ול"ק ספירין דמסאבותא. ל' זה: להעיר זח"ג מא:). רעים הנ"ל (פ"א). כל המעשים - ורעות רוח (ע"ד קהלת א' יד'). בשלח (נט:). וכן כל הדבורים כו' (נר' דקודם מדבר במחזור"מ שהן כבר בציור רע כו' וכאן שאינם רע ממש, מדו"מ דגקה"ט וק"נ. אדנ"ע). אמרו"ל (אבות ג' ו'). וכל בי עשרה שכינתא שריא (סנה' לט:).

לקוטי פירושים

וכל בי עשרה שכינתא שריא לעולם: תיבת "לעולם" - שאינה במאמר חז"ל הנ"ל - מוסיף אדה"ו בהמשך לתוכן הענין ד"השראה והמשכה מקדושתו של הקב"ה. על דבר שבטל אצלו. (גם) בכח ככל איש ישראל למטה שבכחו להיות בטל ממש לגבי הקב"ה במסירת נפשו על קדושת ה", דכיון שהביטול שבכח המס"נ הו"ע תמידי, לכן, גם השראת השכינה עליו היא (לא רק בשעה שיושב ועוסק בתורה, אלא) באופן תמידי - "לעולם". וראה גם תניא ספלי"ה.

(ס"ה"ש תנש"א ח"א ע' 414 הערה 24)

מ"מ, הגהות והערות קצרות - עם פענוחים

זה לעומת זה עשה: קהלת ז' יד'. כתרין דמסאבותא: ולא קאמר ספירין דמסאבותא. לשון זה: להעיר מזח"ג מא: . רעים הנ"ל: פ"א. כל המעשים - ורעות רוח: ע"ד קהלת א' יד'. בשלח: נט:.

וכן כל הדבורים כו': נראה דקודם (מ"ש לפנ"ז "ועשר בחי' אלו הטמאות כשאדם מחשב בהן או מדבר או עושה כו") מדבר במחשבה דבור ומעשה שהן כבר בציור רע כו', וכאן אומר "וכן כל הדיבורים כו' אשר לא לה' המה כו'", אבל כאלה שאינם רע ממש, והיינו כמו שמחלק בפ"ז בין מחשבה דיבור ומעשה דגקה"ט ומחשבה דיבור ומעשה דק"נ. אדנ"ע.

אמרו רז"ל: אבות פ"ג מ"ו.

וכל בי עשרה שכינתא שריא: סנהדרין לט:.

(1) ושם: "כמה דאית עשר כתרין דמהימנותא לעילא, כך אית עשר כתרי דחרשי מסאבא לתתא". (2) "דאיתי את כל המעשים שנעשו תחת השמש והנה הכל הבל ורעות רוח" (שבר רוח - פרש"י). (3) נדפס בקיצורים והערות לתניא ע' קטו.

ולכן נק' עוה"ז ומלואו ( ). כל מעשה עוה"ז כו' (ע"ל פכ"ד). ונק' במרכבת יחזקאל (יחזקאל א' ד'. ביאור מרכבת יחזקאל ע"ח ש' מט' פ"ב ואילך).

מקדושתו של הקב"ה מבחי' פנימית הקדושה ומהותה ועצמותה בכבודה ובעצמה אלא מבחי' אחוריים שיורדים ממדרגה למדרגה רבבות מדרגות בהשתלשלות העולמות דרך עלה ועלול וצמצומים רבים עד שנתמעט כל כך האור והחיות מיעוט אחר מיעוט עד שיכול להתצמצם ולהתלבש בבחי' גלות תוך אותו דבר הנפרד להחיותו ולקיימו מאין ליש שלא יחזור להיות אין ואפס כבתחלה מקודם שנברא. ולכן נקרא עולם הזה ומלואו עולם הקליפות וסמרא אחרא ולכן כל מעשה עוה"ז קשים ורעים והרשעים גוברים בו כמ"ש בע"ח שער מ"ב סוף פ"ד* אלא שהקליפות

יא

הן נחלקות לשתי מדרגות זו למטה מזו המדרגה התחתונה היא שלש קליפו' הממאות ורעות לגמרי ואין בהם טוב כלל ונקראו במרכבת יחזקאל רוח סערה וענן גדול וגו' ומהן

עם היות כתוכו עשר ספי' דעשיה דקדושה וכמ"ש בע"ח שער מ"ג ובתוך עשר ספי' דעשיה אלו הן עשר ספי' דציורה ובתוכן עשר ספי' דבריאה ובתוכן עשר ספי' דאצילות שכתוכן אור א"ס ב"ה ונמצא אור א"ס ב"ה מלא כל הארץ הלוא

מ"מ, הגהות והערות קצרות - עם פענוחים

ולכן נקרא עולם הזה ומלואו: . כל מעשה עוה"ז כו': עיין לקמן פכ"ד.

הגהה

ונקראו במרכבת יחזקאל: יחזקאל א' ד'. ביאור מרכבת יחזקאל - ראה ע"ח שער מט' פ"ב ואילך.

4) גם שם (ל, א) מובא ש"כל מעשה עוה"ז קשים ורעים והרשעים גוברים בו", אבל שם מדובר אודות מרידה וכפירה באחזותו (ולכן מוסיף ומדגיש "שהרע שבעוה"ז החומרי הוא שמרי הקליפות הגסות כו' והוא תכלית הביורד וכו'"), משא"כ כאן מדובר רק ע"ד "כל מה שאינו בטל אצלו ית' אלא הוא דבר נפרד בפני עצמו" (ולא אודות מרידה וכפירה חו').

(שם ע' ע ואילך)

רוח סערה וענן גדול וגו': לכאורה צ"ע במה שמנה ופירש "רוח סערה וענן גדול", אבל "ואש מתלקחת" לא באה אלא ברמו בתיבת "וגו'". ובפרט אשר נודע עד כמה דייק אדה"ז בלשונו בספרו ש"ב. ובכל דפוסי התניא שראיתי, לרבות גם אלו שנדפסו בחיי אדה"ז, כתוב כנ"ל.

ובפשוטות אולי אפ"ל, דאטו כי רוכלא ליזל וליחשוב, ודי ברמיזא.

והא דפירש "וענן גדול" ולא כתב "רוח סערה וגו'", הוא, מפני דלשון הכתוב הוא "רוח סערה באה מן הצפון ענן גדול ואש מתלקחת ונוגה לו סביב", ואי הוה כתב בסש"ב "רוח סערה וגו'", הי' מקום לטעות ד"צפון" הוא מגקה"ט. אבל "וגו' שאחרי "וענן גדול" - אין מקום לספק בכונתו. וגם, תיבות "ואש מתלקחת" סמוכות לתיבות "וענן גדול".

(1) בראשית לד, ד ואילך (נדפס באוה"ת בראשית (כרך ג) תקסא, א ואילך). (2) לקו"ת מסעי צב, א. - ושם: "נוגה היא הממוצע בין הקדושה ובין קליפות הטמאות. . והוא מ"ש במרכבת יחזקאל רוח סערה וענן גדול ואש מתלקחת ונוגה לו סביב, שאחר ק"ג מתחיל השתלשלות שלש קליפות הנ"ל, שע"י ק"ג נמשך להם יניקה מהקדושה כו'" (המור"ל). (3) ל, ב. (4) חוקת ס, א ואילך.

לקוטי פירושים

שלש קליפות הטמאות כו' ונקראו במרכבת יחזקאל כו': לכאורה למאי נפק"מ בענינא כאן זה ש"נקראו במרכבת יחזקאל". ואולי אפ"ל דבא להורות מהיכן יצאו גקה"ט (וגם ק"ג) כיון שאין בהם טוב כלל (ועיין בזה באורך לקו"ת לג"פ ד"ה להבין ענין הברכות אות ד' ח"י). ועל זה קאמר "ונקראו כו'", שזהו שרשם למעלה. - ועיין ביאור דאלה מסעי הג' בתחילתו. ולא אמר זה לעיל ספ"א, דשם לא נזכרו גקה"ט אלא דרך אגב.

(אגרות יקודש ח"א ע' עא)

רוח סערה וענן גדול: מה שכתב אשר גקה"ט הם: רוח (א), סערה (ב), ענן גדול (ג) - הנה אף שיש למצוא יסוד לפי "רוח סערה" שהיא מעין שתיים, עפ"מ"ש בעבוה"ק (הובא בלקו"ת פ' קדושים) חלק ס"ת פ"ט - והוא בוח"ג קצו, א - דרוח סערה היינו זו"ג, משא"כ רוח לחוד או סערה לחוד, אבל זה רק לחודי, ופשוט אשר גקה"ט הם: רוח סערה, ענן גדול, אש מתלקחת. - ועיין בע"ח שמ"ט פ"ג ולקו"ת רד"ה ויקחו אליך פרה, המדברים בענינא דספ"ו דסש"ב, ואיתא שם להדיא גם אש. ורבו מלספור המקומות בכלל אשר "אש מתלקחת" נמנית במספר הקליפות (ולדוגמא: זח"ב קלא, א).

בע"ח הטמאים ואסורים באכילה (לכאורה הטמאים מיותר. ובע"ח חיים ל"ק רק הטמאים. ואולי "הטמאים" אתי לגלוי דאסורים באכילה, היינו דאסורים מעיקרא, ולא שור הנסקל טרפות ונבלות וכו', שאף שגם הם

נשפעות ונמשכות נפשות כל אומות העולם וקיום גופם ונפשות כל בעלי חיים הטמאים ואסורים באכילה

התחתונה על ידי התלבושות בעשר ספי' דארבע עולמות אבי"ע כמ"ש בע"ח שער מ"ז פ"ב ובספר גלגולים פרק כ':

מגקה"ט ואסורים וקשורים כו' היינו שזהו ק"נ שנכללה ברע גמור שבגקה"ט. ובזה יומתק ג"כ הדיוק שאח"ז מאכלות אסורות מהצומח כמו ערלה כו', כי טרפה חמץ בפסח וכה"ג הוא מק"נ שנכללה בגק"ט. וגדולה מזו עיין בע"ח ש' מט' פ"ג דחלב טמא הוא רע דנוגה. ולכן לא חשיב ג"כ דומם בגקה"ט, דא"א אלא תקרובת ע"ז וכה"ג, והוא רק ק"נ שנכללה כו'. ועדיין צ"ע דלא הול"ל אלא "הטמאים" ולישט "ואסורים באכילה", וכמ"ש בע"ח. ואפי"ל בדוחק, דלא נטעה לומר דקאי אטמאים דטו"ט, ובע"ח א"א לטעות, דפריט שם בהמות חיות ועופות טמאים, וא"כ ע"כ דלא קאי בגדר טו"ט דאינם אלא ח' שרצים. ולכן באגה"ק סכ"ה דפריט ג"כ בהמות חיות ועופות לא כתב המותרים באכילה. (לדייק פל"ז).

מ"מ. הגהות והערות קצרות - עם פענוחים

לקוטי פירושים

בעלי חיים הטמאים ואסורים באכילה: לכאורה הטמאים מיותר. ובע"ח חיים לא קאמר רק הטמאים. ואולי י"ל שבהוספת תיבת "הטמאים" אתי לגלוי דאסורים באכילה היינו דאסורים מעיקרא (כמו הטמאים שלא הי' להם היתר מעולם), ולא איסורי אכילה שהיו תחילה מותרים אלא שנאסרו אח"כ, כמו שור הנסקל, טרפות ונבלות וכו', שכן, אף שעכשיו גם הם מגקה"ט ואסורים וקשורים כו', הרי השייכות לגקה"ט אינה מעיקרא ורק נעשית לאח"ז, היינו שזהו מצ"ע ק"נ, אלא שנכללה ברע גמור שבגקה"ט. ובזה יומתק ג"כ הדיוק שאחרי זה כותב אדה"ז "מאכלות אסורות מהצומח כמו ערלה כו'" - שמדייק להביא דוגמא מדבר האסור מעיקרא, כי, דבר שהי' מותר מעיקרא ונאסר לאח"ז, כמו טרפה (בע"ח), חמץ בפסח (בצומח), וכה"ג, הוא (לא מגקה"ט, אלא) מק"נ שנכללה בגקה"ט. ואין לתמוה על זה שיש דבר האסור שהוא מק"נ (שנכללה בגקה"ט), שהרי גדולה מזו מצינו - עיין בע"ח שער מט' פ"ג - דחלב טמא (שאסור מעיקרא) הוא רע דנוגה. ולכן לא חשיב ג"כ דומם בגקה"ט - דאי אפשר שדומם יהי' אסור אלא בתקרובת עבודה זרה וכה"ג, וכיון שאינו אסור מעיקרא הרי הוא רק ק"נ שנכללה כו'. ועדיין צ"ע מ"ש שניהם, "הטמאים ואסורים באכילה" - דלא הול"ל אלא "הטמאים", ולישט "ואסורים באכילה", וכמ"ש בע"ח (רק "הטמאים", כנ"ל).

- ולולי דמסתפינא הוה אמינא שבס"ב צ"ל "ענן" בלא וא"ו, וכלשון הכתוב, וכמו שמתחיל "ונקראו כו'", שלזה מתאים אח"כ "ענן" בלא וא"ו. אבל בכל הדפוסים הוא בוא"ו. (שם ע' עא)

שלוש קליפות הטמאות כו' רוח סערה וענן גדול וגו': לע"ע לא מצאתי בדא"ח ביאור החילוק דגקה"ט עצמן בין אחת לחברתה, מלבד החילוק הכללי שבביאור דאלה מסעי הנ"ל.

ובמושכל ראשון י"ל שהם בג' קוין (ג' יסודות אש רוח וענן דהיינו מים, ויסוד העפר נכלל בהם כידוע): קו הימין שבכחות הנפש - מים, השמאל - אש, והאמצעי - רוח. וע"ד המוסר והעבודה - מבואר ענינם בר"ח שער היראה פ"ד, ובפרדס שכי"ה פ"ז פירש - ע"פ הת"ז - שענן אש רוח היינו חד"ר (חסד דין רחמים). ובקהלת יעקב בערכם איתא דאש ענן רוח הם בינה זו"ן דקליפה - ע"פ הקדמת ת"ז דרכובין בהם ה' ו' ה' שבשם; ובערך ד' קליפות איתא שהם חג"ת, נה"י, מל' דקליפה, וק"נ היא א"ס וכת"ב דקליפה כו'. וא"כ, ע"פ המבואר בד"ה ביום השמע"צ רדע"ת וד"ה לא תלבש שעטנז רע"ח (ועיין ע"ח שמ"ח פ"ג. מבו"ש ש"ו ח"ב

5) ושם: "לא כולם שוים, שהקרוי לנוגה יותר אין הרע בו בתוקף כ"כ כמו בהרחוק מנוגה" (המו"ל). 6) ראה פרדס שער המכריעין פ"ג. הובא ונתבאר באוה"ת יתרו (וכך ז') ע' ב'תרפה ואילך. סה"מ תרנ"ט ע' לו. 7) המשך תער"ב ח"א ס"ע תלב ואילך. סה"מ תרע"ח ע' תט ואילך.

"הטמאים" - אי אפשר לטעות בהנ"ל, דפריט שם בהמות חיות ועופות טמאים, וא"כ על-כרחך דלא קאי בגדר טומאה וטהרה דאינם אלא ח' שרצים. ולכן, באגה"ק סכ"ה כתב אדה"ז רק "בהמות וחיות ועופות טהורים" (ולא הוסיף "המותרים באכילה") - דכיון דפריט ג"כ בהמות חיות ועופות, לא כתב "המותרים באכילה", כיון שאי אפשר לטעות, כמו בע"ח חיים. ויש לדייק בלשון אדה"ז בפל"ז¹⁰.

5) שער מ"ט פ"ו (המצויין בתניא). ושם: "כל הבהמות וחיות ועופות ודגים ואילנות ועשבים ואבנים כו' כולם טו"ר מקלי' נוגה, אך הטמאים שבב"ח והאסורים לאכילה בעשבים ובעצים כגון ערלה וכלאי הכרם, הם בג' קלי' הערלה". ועד"ז בפ"ג שם: "נשמטן של הגוים הם מג' קליפות . . . וכן הבהמות וחיות ועופות טמאים". 6) בע"ח שם, ש"נפש הבהמית דבהמות וחיות ועופות הטהורים, כולם מנוגה, לכן יש חלב מהחזה ולמטה של הבהמות כולם, חלב טמא וחלב טהור, טוב ורע, נגד נוקבא דנגה". 7) ראה רמב"ם הל' אבות הטומאות ספ"ד: "אין לך בכל השרצים מה שמטמא במותו חוץ משמנת המינין המפורשים בתורה" (בפ' שמיני (יא, כט-ל)), משא"כ "שאר שקצים ורמשים כולן כגון הצפרדע והנחש והעקרב וכיוצא בהן, אע"פ שהן אסורין באכילה הרי הן טהורין מכלום". 8) קלט, ב. 9) ועד"ז בהמשך הענין שם: "הטמאים (ונפשות העו"ג משאר קליפות)", ואינו מוסיף "והאסורים באכילה". 10) כנראה כוונת רבינו למ"ש בריש פל"ז "כל דברים הטהורים ומותרים שנעשית בהם המצוה, כגון קלף התפילין ומזוזה וספר תורה, וכמאמר רז"ל לא הוכשר למלאכת שמים אלא טהורים ומותרים בפין" - דלכאורה, גם כאן אין מקום לטעות שמדובר בטומאה וטהרה (שהרי מדובר בקלף שאינו אלא מבהמות וחיות, ולא משרצים), ואעפ"כ, אינו מסתפק במ"ש "טהורים", אלא מוסיף גם "ומותרים".

לקוטי אמרים

יא

מ"מ הנהות והערות קצרות

ס

וקיום גופם וקיום וחיות כל מאכלות אסורות מהצומח כמו ערלה וכלאי הכרם כו' וכמ"ש בע"ח שער מ"ט פ"ו וכן קיום וחיות כל המעשה דבור

מהצומח כגון ערלה וכה"כ (ל"ק נפש י"ל מפני שאין בהם - בדומם וצומח - רצון והרגש; ל"ק וקיום גופם שהרי גוף הערלה וכה"כ טהור;

אדנ"ע. לולא דמיסתפינא: ל"ק נפש ע"פ יד יסוה"ת ד' ח' נפש חי' שבה או"ש ומוליד ומרגיש ומהרה"ר. ועייג"כ מו"נ ח"א פמ"א. ע"ח ש' ו' פ"י. ועייג"כ לקמן פל"ח שמחלק ח"מ בפ"ע. ועיין שהיחודה"א פ"א. לקו"ת גנזד).

לקוטי פירושים

מ"מ, הגהות והערות קצרות - עם פענוחים

פד"ה), דבקיפה הוא סדר הפוך: מלכות, ולמטה ממנה ו"א וכו' - לפי זה "אש מתלקחת" למטה מרוח וענן. וצ"ע מלקו"ת מסעי הנ"ל. ובע"ח שמ"ט פ"ד משמע דסדרן ממטלמ"ע הוא רוח סערה ענן ואש. ועייג"כ מ"ש ע"ד קליפה הג' שבאגוז (דהיינו אש) בזו"ג רכו, סע"א ורע"ב - הובא בפרדס שם פו"ז - ובפע"ח שער הפורים קרוב לסופו. ואכ"מ.

(שם ע"י עא ואיך)

ומהן נשפעות ונמשכות נפשות כל אומות העולם וקיום גופם ונפשות כל בעלי חיים הטמאים ואסורים באכילה וקיום גופם: ואף שמבואר בכ"מ שגוף אוה"ע ובע"ח הטמאים התהוותו וקיומו הוא מאוא"ס הסוכ"ע - כמ"ש בהגהות אדנ"ע: שלכן לא כתב "וקיום גופם" (ברפ"ז) בנוגע לישראל ובע"ח הטהורים ומותרים באכילה - הנה מבואר במקומות הנ"ל דאור הסוכ"ע פועל ע"י שנמשך ומאיר בהממכ"ע, ולכן בבע"ח הטהורים שעובר רק ע"י ק"נ, שבכחה"י עכ"פ לעלות ולהכלל בקדושה, אין היא מסתרת על אור הסוכ"ע, ועיקר קיום הגוף הוא מהסוכ"ע; משא"כ בבע"ח הטמאים שצריך לעבור גם ע"י הגקה"ט, והם אין להם עלי' לעולם, ה"ז מסתיר לגמרי, שאין ניכר בהמקבל כלל אור הסוכ"ע, ובמילא, קיומו של המקבל הוא מגקה"ט. ועייג"כ בספר הקיצורים לתניא ע' קמג מה שנעתק מד"ה פדה בשלום העת"ר.

ולהעיר ג"כ מדרוש מילה"י, ששם נתבאר ג"כ חילוק הבהדלה דק"ג וגקה"ט, ומממכ"ע יובן לסוכ"ע. עוד יש להסביר החילוק הנ"ל, ע"פ המשלים שהובאו בזה בדא"ח"י מרצון לבנות פלטרין או מרצון להרויח ממון - דבכל פרטי הפלטרין או פרטי דרכי הרוחת ממון אין סתירה עכ"פ להכרת רצון הנ"ל, מלבד במקום האשפה והצואה (שהוה היפוך ענין דירה) או כשמפסיד ממון (אף שהוא כדי להרויח ביותר אח"כ), וק"ל.

(אגרות קודש ח"ג ע"י גנא ואיך)

8) ראה בארוכה בתו"א ד"ה יביאו לבוש מלכות ובתוס' ביאור שם בסופו, ובשערי אורה כפי המסומן במפתח הענינים שבסו"ס הקיצורים.* 9) הובא לקמן (ע' 30) רפ"ז ב"מ"מ, הגהות והערות קצרות. 10) וע"ד מ"ש בפ"ו ב"ין בפועל כו' בין בכח. - אלא ששם מדבר בממכ"ע. ועייג"כ בפ"מ לענין הסתר דק"ג על אור הממכ"ע. 11) נעתק לעיל ספ"א (ע' ל). 12) סהמ"צ להצ"צ מצות מילה (דרמ"צ ו, ב ואילך). ועוד. 13) ראה שערי אורה שם פ"ב פ"ג (שער הפורים פא, א ואילך).

(* ומוסיף: המאמרים המובאים בהגהות אדנ"ע - (שנוכרה לקמן בפנים) - אינם אצ"ל.

מהצומח כגון ערלה וכלאי הכרם: בצומח וכן (לקמן פ"ז) בדומם, אמר רק "קיום וחיות", ולא קאמר "נפש" (כמו באוה"ע ובע"ח), "ול מפני שאין בהם - בדומם וצומח - רצון והרגש; ולא קאמר בהם "וקיום גופם" (כמו באוה"ע ובע"ח), שהרי גוף הערלה וכלאי הכרם טהור; אדנ"ע. ולולא דמיסתפינא אפ"ל באופן אחר קצת: לא קאמר נפש - ע"פ יד יסוה"ת פ"ד ה"ח "נפש חי' שבה אוכל ושותה ומוליד ומרגיש ומהרה"ר, היינו, ש"נפש" קאי על החיות שעל ידו אוכל ושותה ומרגיש כו', וכיון שבדומם וצומח אין חיות זו, לכן, לא קאמר בהם נפש. ועפ"ז, אין צורך להוסיף שבדומם וצומח אין גם רצון. ועייג"כ מו"נ ח"א פמ"א. ע"ח שער ו' פ"י.

ועייג"כ לקמן פל"ח שמחלק חי מדבר בפני עצמם. ועיין שער היחוד והאמונה פ"א. לקו"ת חלק ג (במדבר) נז, ד"י.

11) במו"נ שם: "נפש הוא . . שם הנפש החיונית הכוללת כל בעל תחושה אשר בו נפש חי" (ומה שממשיך שם ש"הוא שם הרצון וכו') - קאי על רצון האדם, עיי"ש. ובע"ח שם (בביאור החילוק שבין ד' הסוגים דצח"מ): "הדומם . . הנפש שבהן אינה רק לערב ולהרכיב בהם כל הד' יסודות . . לכן נקרא לה נפש המרכבת . . הצומח . . נוסף בה . . נפש צומחת, ויש קוראים לה נפש הטבעית, כי אין בה כח התנועה להתנועע כפי רצונה ממקום למקום, ואין לה רק טבע אשר הוטבע בה להיות צומחת . . החי . . יש בו נפש המרכבת (כל הד' יסודות, כבדומם), ונפש הצומחת, ונוסף בה נפש פנימית הנקרא נפש הבהמית, ויש קוראים לה נפש התנועה . . להתנועע ממקום למקום . . להרגיש . . (ב)ה' חושים כו" (ואילו ענין התארה והרצון - שייך לכח הפנימי שבה, עיי"ש). 12) לכאורה חוזר רבינו כאן למ"ש בהתחלת ההערה שבצומח ודומם לא קאמר נפש, ומוסיף, שגם בפרק ל"ח מחלק אדה"ז ד' הסוגים דצח"מ - לב' חלוקות: דומם צומח בפ"ע, וחי ומדבר בפ"ע, כיון שאין ערך ודמיון התארה והמשכח החיות שבדומם וצומח להתארה והמשכח החיות המלוכבת בחי ומדבר, ע"ד החילוק שבין גוף (דומם וצומח) לנפש (חי ומדבר). 13) בשהיחודה"א שם (עו, ב): "גם בדומם ממש כמו אבנים ועפר ומים יש בחי' נפש וחיות רוחנית". ובלקו"ת שם: "כי הנה נודע שיש ד' בחי' מדבר חי צומח דומם . . והעליון מהם כולל את התחתון ג"כ . . הדומם שהוא בחי' האחרונה ותחתונה . . אינו רק בבחינתו לבד שהוא דומם, אבל בחי' צומח חי כו' הוא בבחי' הסתלקות ממנו. והצומח . . זולת כח הצמיחה שבו הוא כמו בחי' דומם אלא שנוסף ע"ז שיש בו ג"כ כח הצמיחה . . והחי יש בו כ"ז ונוסף ע"ז נפש החיונית והרצונית, משא"כ בצומח ודומם . . אבל מכל מקום כלול בו ג"כ בחינת צומח ודומם וכו'". ומהו משמע שבכל ד' הסוגים דצח"מ (גם בצומח ודומם) יש "נפש", ויתירה מזה, שהנפש שוה בכלם*, אלא שיש בחינות שמסתלקים ואינם מתגלים בצומח או דומם כו'.

(* ראה גם סה"מ תקס"ח ריש ע' קכד: "אין השינוי והחילוק במעלה ומדרגה בין דצח"מ אלא רק מצד בחי' הגילוי בלבד, אבל מצד בחי' ההעלם הנה כולן שוין ממש, מדבר ודומם . . יש בחי' מדבר בהעלם בדומם ג"כ, ואי"א לומר כלל שיש הפרש במעלה בעצם בין בחי' מדבר זה שבהעלם בדומם לבחי' מדבר שבו בגילוי בנפש האדם . . רק ההפרש הוא שבנפש האדם בא בגילוי אבל לא מצד בחי' עצמותו כו'".

ומחשבה של כל שם"ה לא תעשה וענפיהן כמ"ש
שם סוף פ"ה:

לקוטי פירושים

ולחיפך: מאכל האסור - ניצוץ המקיים ומחי' אותו הוא מהניצוצות המתלבשים בגקה"ט, וכן הוא תמיד וגם בשעת הסכנה.

ושני חילוקים עקריים בין ניצוצות אלו:

א. ניצוץ שבק"נ יש בו "הרגש" שהוא ניצוץ אלקי, אף שהוא מצומצם, משא"כ ניצוץ שבגקה"ט נחשך לגמרי עד שנעשה ע"ד חתיכה עצמה נעשית נבלה".

ב. ניצוץ שבגקה"ט נלקח ממקום גבוה ביותר, זאת אומרת, שנמצא בו כח תקיף יותר (היינו מסוג תקיפות יותר גדולה, וכמו תוקף הארי והשור ששונים באיכותם ולא במיעוט וריבוי) מכמו כח הניצוץ המתלבש בק"נ".

והנה יהודי האוכל מאכל היתר ביוהכ"פ, אין ביכולת פעולה מוגבלת זו לשנות סדר הבריאה, להוציא מהמאכל הניצוץ שבק"נ ולהכניס בהמאכל ניצוץ שבגקה"ט. ופעולתו היא - דכמו שמוריד עצמו לגקה"ט, כך מוריד את המאכל והניצוץ שבתוכו לשם. וכמו שכחו שהשקיע בהאכילה נאסר ונקשר ע"י החיצונים כך פועל גם בהמאכל והניצוץ.

ולחיפך - כשאוכל מאכל אסור לפק"נ - אין הענין שמחליף הניצוצות, אלא שבמקרה זו התיירו רז"ל את קשר הניצוץ שהי' מקושר ע"י החיצונים ואשר זה החשיך אורו וההרגש שלו, ובמילא יכול הוא להעלותו וכו"ל.

אבל לעולם הן הן הניצוצות שהיו במאכל קודם אכילת יוהכ"פ או אכילת חולה מסוכן ולאח"ז.

(ועצ"ע ובירור איך הוא בגר, יפת תואר, עבד כנעני, קדלי דחזירי כשהותרו וכיו"ב, ואכ"מ).

ועוד מובן: במקום שע"י הפעולה צ"ל שינוי השייכות למקום אחר, צריך שהפעולה תבוא ממקום ההוא, וכנ"ל.

דוגמא: יהודי (גוף ונפש החיונית שלו הם מק"נ בעצמה) אוכל מאכל היתר (ק"נ בעצמה) סתם (לא לש"ש וגם לא למלאות תאוה) אין נעשה שום שינוי בשייכות ומקום הניצוץ והמאכל - (רק זה שנתעלה למעלת מדבר כיון שנעשה דם ובשר כבשרו. אבל אין זה מענייננו).

מעין דוגמא לכהנ"ל בתורת הנגלה: איסור חפצא ואיסור גברא, בסתם מוקמינן אחזקה וכו'.

(אגרות קודש ח"ג ס"ע דסו ואילך)

וקיום וחיות כל מאכלות אסורות מהצומח כמו ערלה:

כתב בהגהות אדנ"ע ש"בערלה . . לא אמר וקיום גופם (כמו בבע"ח הטמאים ואסורים באכילה) שהרי גופם טהור".

ולכאורה אינו מובן: כיון שפירות ערלה אסורים לעולם - הרי גם "קיום גופם" של הפירות צ"ל מגקה"ט; ואם משום שהאילן שממנו באים הפירות הוא דבר היתרי (וכדמוכח גם מזה שהפירות הצומחים ממנו לאחר ג' שנים מותרים באכילה) - הרי גם חיות הפירות בא מהאילן דהיתר, ואיך יתכן שהחיות (דפירות ערלה) הוא מגקה"ט?

ויובן בהקדם ביאור החילוק בין "קיום גופם" ל"קיום וחיות" - שגוף וגשם הנברא, נברא רק פעם אחת, ואח"כ ישנו רק קיום המציאות הקודמת, משא"כ החיות, שמתחדש תמיד (כמבואר בכ"מ) בפירוש "המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית", שבכל יום נמשך חיות חדש).

ועפ"ז מובן בנוגע לאיסור ערלה - שגוף וגשם האילן, שנברא פעם אחת ואח"כ מתקיימת מציאותו הקודמת, ובמילא לא שייך שזומן לזמן יהי' שינוי (מעצמו ומאליין) באופן קיום גופו (מגקה"ט או מק"נ) - הרי הוא דבר טהור; משא"כ חיות וכח האילן להצמיח הפירות (שיונקים ממנו) - שמתחדש תמיד, ובמילא שייך בו שינוי - בג' שני ערלה הוא מגקה"ט, ולכן גופם של הפירות ששייכים לגוף האילן הוא טהור, והחיות שבהם שנמשך מחיות האילן הוא מגקה"ט (ואסורים לעולם באיסור חפצא), ולאח"ז נשפע ונמשך בהאילן חיות חדש, ופירותיו מותרים (ועד שבשנה הרביעית הם "קדש הלולים לה'").

(לקו"ש חכ"ב ע' 107)

לספ"ו ואילך: במש"כ בתניא פ"ו ואילך בשייכות

הדצח"ם לק"נ או לגקה"ט - יש שתי חלוקות: שייכות הדבר מצ"ע, או שייכותו ע"י הפעולה שנעשית בו.

מובן מאליין ששייכות זו השני אינה אלא בחלק הדבר שהפעולה תופסת בו, ולמקום שהפעולה מקורה משם.

דוגמא לדבר: מאכל היתר - ניצוץ האלקי המקיים ומחי' אותו הוא מסוג הניצוצות המתלבשים בק"נ. וכן הוא תמיד וגם ביוהכ"פ, דפשיטא דאין מאכל יורד במדרגתו מפני קדושת יוהכ"פ.

14) ראה מ"מ, הגהות והערות קצרות" כאן. 15) ראה ערלה פ"א מ"ז. תו"כ קדושים יט, כג. 16) ראה בארוכה מאמרי הגה"ש תרס"ט וש"ת (סה"מ תרס"ה ע' רלו ואילך. ש"ת ע' 117 ואילך). 17) לבד כשהאדם עושהו אשהו, וכיו"ב. - ועצ"ע בנוגע לכלאי הכרם. ולהעיר מרמב"ם הל' מאכלות אסורות פ"י ה"ו: "בין שעלו מאליהן . . אסורין". 18) ראה לקו"ת קדושים ד"ה וכי תבואו פ"ב (ל, ג). אוה"ת עה"פ (ע' קמד ואילך). וש"נ. 19) דאף שגם גוף הפירות גדל מהחיות של האילן (הכה שבו להצמיח פירות), מ"מ, גופם דהפירות שייך לגוף האילן (גם בנוגע להיתר ואיסור), ולא להחיות שמשפיע האילן שאינו אלא בדרך מעבר. וי"ל דוגמא לזה: "יפה כח הבן מכה האב" (שבועות מח, סע"א) - שהאפשריות לזה היא מפני דפנימיות הבן לוקח מפנימיות האב (אף שלא נתגלה באב), ואח"כ נתגלה בבן בכח הבן (ולפעמים אינו מגלה ואינו יפה). 20) אבל צ"ע אם אפ"ל כן בכל איסורים זמניים, כי, דוחק לומר (ובפרט למ"ד שחמץ לאחר הפסח אסור מן התורה) שיש שינוי בחיות של אותו הדבר (משא"כ בנדו"ד, שפירות ערלה אסורים לעולם). 21) קדושים יט, כד. וראה לקו"ת אוה"ת שם. 22) בלשון זה הוא בדרושי כ"ק אדנ"ע, אלא שלא רציתי להעתיק תיבות אלו בספר קיצורים והערות לתניא ע' קמג, עיי"ש. ועיי"ג כ תניא פ"מ וקיצור לתניא פ"ו (קיצורים והערות לתניא ע' ג. דרמ"צ קצג, סע"א). 23) וראה בסו"ס דרך מצותיך להצ"ע ד"ה אחרי וביאורו (דרמ"צ קפה, ב ואילך). 24) עיין בהגהות אדנ"ע - נדפסו בסי' הקיצורים הנ"ל ע' קטו - שלכן לא נאמר בערלה וכלאי הכרם "וקיום גופם" הובא ב"מ"מ, הגהות והערות קצרות" כאן. 25) ראה ג"כ דרמ"צ להצ"ע מצות תשובה ספ"ג (לט, ב), ובכ"מ.